

Strateška studija utjecaja na okoliš
Županijske razvojne strategije za
razdoblje do kraja 2020. godine
Požeško – slavonske županije

Netehnički sažetak

Zagreb, listopad 2018.

Naziv dokumenta:

Strateška procjena utjecaja na okoliš Županijske razvojne strategije za razdoblje do kraja 2020. godine Požeško-slavonske županije

-Netehnički sažetak-

Nositelj izrade Županijske razvojne strategije za razdoblje 2016.-2020. godine Požeško – slavonske županije:

Požeško-slavonska županija
Upravni odjel za gospodarstvo i graditeljstvo

Županijska 7
34 000 Požega

Kontakt osoba: Branka Kuba, mag. oec., Pročelnica,
branka.kuba@pszupanija.hr

Izrađivač Strateške studije:

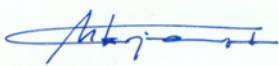

IRES EKOLOGIJA d.o.o. za zaštitu prirode i okoliša,

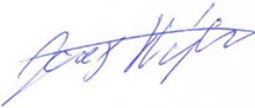

Prilaz baruna Filipovića 21

10 000 Zagreb

Voditelj izrade Strateške studije: Mirko Mesarić, dipl. ing. biol.

Stručnjaci

Autor/ica	Potpis	Poglavlje
Mario Mesarić, mag. ing. agr.		Tlo i poljoprivredno zemljište, Poljoprivreda
dr. sc. Maja Hofman, mag. ing. prosp. arch.		Krajobrazne karakteristike, Kulturno-povijesna baština
Jasmina Benčić, mag.geogr.		Turizam, Kvaliteta života stanovništva, Promet

Djelatnici		
Autor/ica	Potpis	Poglavlje
Igor Ivanek, prof. biol.		
Marina Veseli, mag. oecol. et prot. nat.		Bioraznolikost, Zaštićena područja prirode, Invazivne vrste
Monika Radaković, mag. oecol.		
Mateja Leljak, mag. ing. prosp. arch.		Krajobrazne karakteristike, Kulturno-povijesna baština
Marina Čačić, mag. ing. agr.		Poljoprivreda, Tlo i poljoprivredno zemljište, Divljač i lovstvo
Paula Bucić, mag. ing. oecoing		Otpad, Otpadne vode, Nekontrolirani događaji, Kvaliteta zraka, Klimatska obilježja, Minski onečišćena područja
Ivana Gudac, mag. ing. geol.		Uvod, Georaznolikost, Površinske i podzemne vode
Danijel Stanić, mag. ing. geol.		Površinske i podzemne vode, Rudarstvo, Vodoopskrba
Josip Stojak, mag. ing. silv.		Šumarstvo, Divljač i lovstvo
Martina Matijević, mag. geogr.		Odnos Strategije s drugim odgovarajućim strategijama, planovima i programima na nacionalnoj i županijskoj razini, Turizam, Kvaliteta života stanovništva, Ciljevi zaštite okoliša uspostavljeni po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma, koji se odnose na Strategiju, Mogući razvoj okoliša bez provedbe Strategije, Metodologija procjene utjecaja, Prekogranični utjecaji, Razumna alternativa, Praćenje stanja okoliša, Zaključak, Kontrola kvalitete

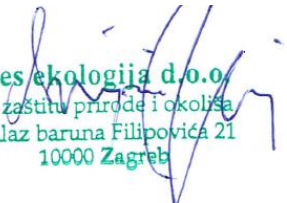
VANJSKI SURADNIK

Autor	Potpis	Poglavlje
Amelio Vekić, dipl. arheolog		Kulturno-povijesna baština

ODGOVORNA OSOBA IZRAĐIVAČA

IRES EKOLOGIJA d.o.o. za zaštitu prirode i okoliša

mr. sc. Marijan Gredelj

ires ekologija d.o.o.
za zaštitu prirode i okoliša
Prilaz baruna Filipovića 21
10000 Zagreb

Zagreb, listopad 2018.

Ovaj proizvod izrađen je pod nadzorom BUREAU VERITAS CROATIA odobrenog sustava upravljanja kvalitetom koji je sukladan:

- normi ISO 9001 - broj certifikata: CRO20168Q
- normi ISO 14001- broj certifikata: CRO19455E

Sadržaj

1	Uvod	1
1.1	Svrha i ciljevi Strategije.....	1
1.1.1	Cilj 1: Povećati konkurentnost Požeško-slavonske županije kroz zeleni i pametni razvoj.....	2
1.1.2	Cilj 2. Povećati kvalitetu življenja kroz održiv regionalni razvoj	2
1.1.3	Cilj 3. Unaprijediti upravljanje regionalnim razvojem te očuvati slavonski identitet i multikulturalnost.....	3
1.1.4	Strateški projekti.....	3
2	Odnos Strategije s drugim odgovarajućim strategijama, planovima i programima na nacionalnoj i županijskoj razini .	5
3	Postojeće stanje okoliša i mogući razvoj okoliša bez provedbe Strategije	5
4	Postojeći okolišni problemi koji su važni za Strategiju	6
5	Okolišne značajke područja na koja provedba Strategije može značajno utjecati.....	6
6	Ciljevi zaštite okoliša uspostavljeni po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma, koji se odnose na Strategiju.....	7
7	Utjecaji Strategije na okoliš	8
7.1	Metodologija procjene utjecaja	8
7.2	Sažetak analize utjecaja aktivnosti mjera Strategije	9
7.3	Utjecaj klimatskih promjena na provedbu Strategije	9
8	Razumna alternativa.....	10
9	Mjere zaštite okoliša	11
9.1	Mjere poboljšanja stanja okoliša.....	11
9.2	Mjere ublažavanja utjecaja provedbe Strategije na sastavnice okoliša i čimbenike u okolišu	12
10	Praćenje stanja okoliša.....	14
11	Zaključci Studije.....	14

1 Uvod

Strateška procjena utjecaja na okoliš (dalje u tekstu: SPUO) je postupak kojim se procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš i zdravlje ljudi koji mogu nastati provedbom strategije, plana ili programa. Provedbom SPUO-a stvara se osnova za promicanje održivog razvoja kroz objedinjavanje uvjeta za zaštitu okoliša u strategije, planove i programe pojedinog područja. Time se omogućuje da se mjerodavne odluke o prihvaćanju strategija, plana i programa donose uz poznavanje mogućih značajnih utjecaja koje bi strategija, plan i program svojom provedbom mogli imati na okoliš, a nositeljima zahvata pružaju se okviri djelovanja i daje se mogućnost uključivanja bitnih elemenata zaštite okoliša u donošenje odluka (Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18)).

U postupku SPUO izrađuje se Strateška studija utjecaja na okoliš (dalje u tekstu: Studija), stručna podloga koja se prilaže uz strategiju, plan ili program te obuhvaća sve potrebne podatke, obrazloženja i opise u tekstualnom i grafičkom obliku. Studijom se određuju, opisuju i procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš i zdravlje ljudi koji mogu nastati provedbom strategije, plana ili programa. Namjera je osigurati da posljedice po okoliš i zdravlje ljudi budu ocijenjene za vrijeme pripreme strategije, plana ili programa, prije utvrđivanja konačnog prijedloga i upućivanja u postupak donošenja.

Predmet ove Studije je Županijska razvojna strategija Požeško-slavonske županije za razdoblje do kraja 2020. (dalje u tekstu: Strategija) koja je temeljni strateški planski dokument u kojem su određeni glavni ciljevi i prioriteti razvoja županije te projekti koji će svojom realizacijom doprinijeti ostvarenju postavljene vizije područja Požeško-slavonske županije (u daljnjem tekstu: Županija; PSŽ). Zaključak o izradi Strategije (Klasa: 022-01/16-01/02, Ur. broj: 2177/1-01-16-02) donio je Župan Požeško-slavonske županije dana 9. veljače 2016. godine, a isti je objavljen u Službenom glasniku Požeško-slavonske županije 2/16.

Izrađivač Strategije je Regionalna razvojna agencija Požeško-slavonske županije PANORA d.o.o. Nositelj izrade Strategije, ujedno i tijelo nadležno za provedbu postupka strateške procjene, je Upravni odjel za gospodarstvo i graditeljstvo Požeško-slavonske županije, koji provodi sve zakonom propisane postupke.

Postupak SPUO počinje Odlukom o započinjanju postupka strateške procjene utjecaja na okoliš Županijske razvojne strategije Požeško-slavonske županije za razdoblje 2016.-2020. godine (Klasa:351-03/18-01/12, Ur. broj: 2177/1-01-18-2) provodi, koju je donio Župan Požeško-slavonske županije dana 26. veljače 2018. godine.

Za Strategiju je proveden postupak prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu sukladno Zakonu o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18). Prema Rješenje Ministarstva zaštite okoliša i energetike (Klasa: UP/I 612-07/18-71/35, Ur. broj: 517-07-2-1-1-18-3) od 14. veljače 2018. godine, Strategija je prihvatljiva za ekološku mrežu. Stoga, u sklopu Studije nije potrebno provesti Glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu.

Postupak SPUO za Strategiju provodi se temeljem odredbi Zakona o zaštiti okoliša, Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (NN 3/17) i Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08).

Tvrtka Ires ekologija d.o.o. ovlaštena je od Ministarstva zaštite okoliša i energetike za stručne poslove zaštite okoliša.

1.1 Svrha i ciljevi Strategije

Strategija je temeljni strateški planski dokument jedinice područne (regionalne) samouprave u kojem se određuju ciljevi i prioriteti razvoja za područje županije u svrhu jačanja njenih razvojnih potencijala, s posebnim naglaskom na ulogu velikih gradova i gradova sjedišta županija u poticanju razvoja te na razvoj slabije razvijenih područja.

Analizom stanja i SWOT analizom prepoznale su se razvojne potrebe i promjene koje se želi postići na razini Županije, a koje su izražene vizijom te hijerarhijom ciljeva, prioriteta i mjera. Strateškim okvirom određeni su prioriteti identificiranih potreba na koje se treba usmjeriti te su definirani projekti od strateške važnosti.

Vizija razvoja Županije do kraja 2020. godine

Vizijom se promoviraju tri osnovna rasta: pametan rast - razvijanje ekonomije utemeljene na znanju i inovaciji, održiv rast - promicanje ekonomije koja učinkovitije iskorištava resurse, koja je zelenija i konkurentnija te uključiv rast - njegovanje ekonomije s visokom stopom zaposlenosti koja donosi društvenu i teritorijalnu povezanost.

Tri cilja koja doprinose ostvarenju vizije su:

- Cilj 1. Povećati konkurentnost Požeško-slavonske županije kroz zeleni i pametni razvoj
- Cilj 2. Povećati kvalitetu življenja kroz održiv regionalni razvoj
- Cilj 3. Unaprijediti upravljanje regionalnim razvojem te očuvati slavonski identitet i multikulturalnost

1.1.1 Cilj 1: Povećati konkurentnost Požeško-slavonske županije kroz zeleni i pametni razvoj

Relevantnost

Gospodarstvo Županije po većini pokazatelja konkurentnosti zauzima zadnja mjesta među hrvatskim županijama. Nezaposlenost je posebno izražena među mladima, ali i starijim osobama. Programi za poticanje poduzetništva postoje, ali nisu dovoljni, a zeleno gospodarstvo i poduzetništvo su tek na početku razvoja. Strateškim ciljem povećat će se konkurentnost gospodarstva i smanjiti nezaposlenost rizičnih skupina.

Tri prioriteta Cilja 1 sadrže ukupno 10 mjera za razvoj Županije:

Prioritet	Mjera
P1.1 Razvoj zelenog i inovativnog gospodarstva	M 1.1.1. Jačanje zelenog gospodarstva
	M 1.1.2. Poticanje i jačanje malog i srednjeg poduzetništva (MSP)
	M 1.1.3. Osnaživanje socijalnog poduzetništva
	M 1.1.4. Jačanje gospodarski podržavajuće infrastrukture i programa
	M 1.1.5. Jačanje regionalne suradnje
P1.2. Razvoj ruralnog područja	M 1.2.1. Unaprjeđenje kvalitete života u ruralnom području
	M 1.2.2. Razvoj selektivnih oblika turizma
P1.3. Očuvanje okoliša i prirode	M 1.3.1. Zaštita okoliša i prirode
	M 1.3.2. Povećanje energetske učinkovitosti i korištenje alternativnih izvora energije
	M 1.3.3. Razminiranje cijelog područja Županije

1.1.2 Cilj 2: Povećati kvalitetu življenja kroz održiv regionalni razvoj

Relevantnost

Uočeni su razvojni problemi i potrebe u Županiji u području jačanja društvenih djelatnosti i unaprjeđenja ostale infrastrukture koji utječu na kvalitetu života stanovništva. Sektori obrazovanja, zdravstva, socijalne skrbi, sporta, civilnog društva, komunalne i prometne infrastrukture, kao i energetske učinkovitosti, ostavljaju mjesta za napredovanje i unaprjeđenje usluga. Zbog neujednačene razvijenosti pojedinih dijelova Županije, potrebno je unaprijediti ostalu infrastrukturu prema potrebama lokalne i regionalne zajednice te napose vodeći računa o podršci prema područjima s razvojnim posebnostima (ruralna i brdsko-planinska te ratom ugrožena područja), osobito ruralnim i demografski ugroženim.

Dva prioriteta Cilja 2 sadrže ukupno 6 mjera za razvoj Županije:

Prioritet	Mjera
P2.1. Jačanje društvenih djelatnosti	M 2.1.1. Poticanje razvojnih kapaciteta u području odgoja, obrazovanja i sporta
	M 2.1.2. Poticanje razvoja zdravstvene i socijalne skrbi na regionalnog razini
	M 2.1.3. Poticanje razvoja kulture
	M 2.1.4. Poticanje razvoja civilnog društva
P2.2. Unaprjeđenje ostale infrastrukture	M 2.2.1. Razvoj ostale infrastrukture prema potrebama lokalne i regionalne zajednice
	M 2.2.2. Pružanje podrške područjima s razvojnim posebnostima, osobito ruralnim i demografski ugroženim

1.1.3 Cilj 3. Unaprijediti upravljanje regionalnim razvojem te očuvati slavonski identitet i multikulturalnost

Relevantnost

U upravljanju regionalnim razvojem, ograničenja i problemi su nedostatna ekipiranost stručnim kadrovima u upravnim i javnim institucijama, manjak znanja, vještina i ljudskih potencijala u JLS-ovima za upravljanje učinkovitim razvojem. Za očuvanje slavonskog identiteta treba razvijati i primjenjivati sustavan pristup cjelovitom brendiranju Slavonije kao regije sa svim njezinim identitetskim sastavnicama. Multikulturalizam je jedna od važnih sastavnica županijskog identiteta pa se ovim ciljem utvrđuju aktivnosti za njegovo daljnje afirmiranje kao dio društvenog i sveukupnog razvoja Županije.

Dva prioriteta Cilja 3 sadrže ukupno 4 mjere za razvoj Županije:

Prioritet	Mjera
P3.1. Djelotvorno i učinkovito upravljanje regionalnim razvojem	M 3.1.1. Provođenje procesa planiranja, provedbe i praćenja provedbe te vrednovanja razvojnih strateških dokumenata te upravljanje projektima
	M 3.1.2. Povećati učinkovitost upravljanja javnom imovinom na regionalnoj razini
P3.2. Potpora očuvanju, razvoju i promociji slavonskog i multikulturalnog identiteta	M 3.2.1. Brendiranje tradicijskih vrijednosti na području Županije
	M 3.2.2. Razvoj i poticanje multikulturalnosti

Poglavlje Strategije 4.3 Razvojni prioriteti i mjere, sadrži opravdanje i ciljeve svakog razvojnog prioriteta, njegovi opis te pripadajuće mjere, kao i aktivnosti i pokazatelje ishoda za svaku propisanu mjeru u okviru nekog prioriteta. Mjere te njihove aktivnosti i pokazatelji ishoda su temelj za procjenu utjecaja u ovoj Studiji.

1.1.4 Strateški projekti

Strategija će se realizirati putem provedbe niza konkretnih projekata koji će poduprijeti ostvarenje definiranih mjera, prioriteta i ciljeva u predviđenom razdoblju. Uspješnost provedbe svih predviđenih projekata, a time i mjera, prioriteta i ciljeva osigurat će se izrađenim Akcijskim planom za razdoblje 2018. - 2020. godine. Svaki od projekata definiranih u Akcijskom planu ima uporište u aktivnostima pojedinih mjera Strategije. Dakle, njime je ostvarena poveznica Strategije i svih očekivanih izvora financiranja njezine provedbe (npr. sredstva javnih proračuna, fondovi EU-a, javno-privatna partnerstva i dr.). Akcijski plan predstavlja zaseban provedbeni dokument za trogodišnje razdoblje u svrhu povezivanja s proračunom te je osnova za izradu Plana razvojnih programa koji Županija donosi sukladno Zakonu o proračunu (NN 87/08, 136/12, 15/15).

Osim Akcijskog plana kao zasebnog provedbenog dokumenta Strategije, koji s njom čini logičnu cjelinu, izrađena je i Komunikacijska strategija radi informiranja javnosti te podizanja svijesti o ulozi i značaju Strategije za razvoj Županije i lokalnih jedinica s područja Županije.

Radni timovi i Županijsko partnersko vijeće, koji su uključeni u proces izrade Strategije, usuglasili su se o izboru 18 projekata koji su ocijenjeni strateškim s obzirom na njihov očekivani doprinos razvoju Požeško-slavonske županije. Projekti su svrstani prema strateškoj važnosti te su identificirani u okviru propisanih ciljeva, prioriteta i mjera.

Jedanaest strateških projekata identificirano je u sklopu *Cilja 2 - Povećati kvalitetu življenja kroz održiv regionalni razvoj*, a uglavnom su orijentirani na razvoj ostale infrastrukture prema potrebama lokalne i regionalne zajednice te poticanje razvojnih kapaciteta u području odgoja, obrazovanja i sporta kao i poticanje razvoja kulture.

U okviru *Cilja 1- Povećati konkurentnost PSŽ kroz zeleni i pametni razvoj* planirana je provedba šest strateških projekata, kojima će se pridonijeti jačanju gospodarski podržavajuće infrastrukture i programa, razvoju selektivnih oblika turizma, povećanju energetske učinkovitosti i korištenju alternativnih izvora energije te razminiranju.

Za *Cilj 3 - Unaprijediti upravljanje regionalnim razvojem te očuvati slavonski identitet i multikulturalnost* istaknut je jedan razvojni projekt s obzirom na brendiranje tradicijskih vrijednosti na području PSŽ-a

2 Odnos Strategije s drugim odgovarajućim strategijama, planovima i programima na nacionalnoj i županijskoj razini

U ovom poglavlju analizirani su ciljevi zaštite okoliša uspostavljeni po donošenju strategija, planova i programa na nacionalnoj i županijskoj razini, svrha i ciljevi tih dokumenata te usporedba njihovih ciljeva sa ciljevima predmetne Strategije, i to za sljedeće dokumente:

- Strategija regionalnoga razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. godine (NN 75/17); Akcijski plan za razdoblje 2017.-2019. za provedbu Strategije
- Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine (NN 55/13)
- Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske (NN 84/17)
- Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine (NN 72/17)
- Strategija održivog razvoja Republike Hrvatske (NN 30/09)
- Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2020. godine (NN 130/09)
- Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2022. godine (NN 3/17)
- Plan upravljanja vodnim područjima 2016. – 2021. (NN 66/16)
- Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.–2020. godine.

3 Postojeće stanje okoliša i mogući razvoj okoliša bez provedbe Strategije

Pristup izrade dokumentu zasniva se na međunarodno prihvaćenom okviru za izvještavanje o stanju okoliša – DPSIR metodologiji. Ovaj okvir pretpostavlja uzročno-posljedične veze međusobno povezanih komponenti društvenih i ekonomskih sustava te okoliša. On prepoznaje lanac pokretačkih sustava i procesa pojedinih pritisaka na okoliš, posljedice tih pritisaka, tj. stanja okoliša koje generiraju različite probleme i utjecaje na okoliš. Navedeni pritisci i utjecaji ljudskih aktivnosti na sastavnice okoliša za posljedicu imaju odgovor društva koji nizom mjera djeluje na sve karike lanca. Sukladno navedenoj metodologiji, postojeće stanje okoliša analizira se kroz poglavlja Pokretači promjena u okolišu, Opterećenja okoliša te Sastavnice okoliša i čimbenici u okolišu.

Prema Zakonu o zaštiti okoliša, članku 4, stavku 1, podtočki 67, sastavnice okoliša su: zrak, voda, more, tlo, krajobraz, biljni i životinjski svijet te zemljina kamena kora. Članak 76, stavak 2 navodi da se procjenom utjecaja na okoliš utvrđuju utjecaji na sljedeće čimbenike okoliša: zemljište, tlo, vode, more, zrak i klimu, šume, stanovništvo i zdravlje ljudi, biljni i životinjski svijet, bioraznolikost, prirode vrijednosti, krajobraz, materijalnu imovinu, kulturnu baštinu te podložnost riziku od nastanka velike nesreće ili katastrofa. Zbog navedenog, poglavlje opisa stanja sastavnica okoliša i čimbenika u okolišu sadrži sljedeće stavke: kvaliteta zraka i klimatske značajke, tlo i poljoprivredno zemljište, površinske i podzemne vode, georaznolikost, bioraznolikost, krajobrazne karakteristike, šume i šumarstvo, divljač i lovstvo, stanovništvo i zdravlje ljudi te kulturno-povijesna baština.

Pokretače promjena u okolišu može predstavljati svaka ljudska aktivnost koja ugrožava ili bi mogla ugrožavati sastavnice okoliša odnosno izazivati promjene u okolišu na nekom prostoru te povećavati opterećenja okoliša. U kontekstu predmetne Strategije, razmatrani su sljedeći pokretači promjena u okolišu: promet, poljoprivreda, energetika, industrija, rudarstvo, turizam i vodoopskrba.

Opterećivanje okoliša je svaka aktivnost ili posljedica utjecaja aktivnosti u okoliš, ili utjecaj određene aktivnosti na okoliš, koja sama ili povezana s drugim aktivnostima, može izazvati smanjenje kakvoće okoliša, rizik po okoliš ili korištenje okoliša. najznačajnija opterećenja okoliša koja će se generirati provedbom Strategije su otpad i otpadne vode, invazivne vrste te nekontrolirani događaji.

Požeško-slavonska županija zauzima površinu od 1815,23 km². Sastoji se od 10 jedinica lokalne samouprave (skraćeno: JLS): pet gradova (Požega, Pakrac, Lipik, Kutjevo i Pleternica) i pet općina (Brestovac, Čaglin, Jakšić, Kaptol i Velika) unutar kojih je, prema Županijskoj razvojnoj strategiji, smješteno 277 naselja.

4 Postojeći okolišni problemi koji su važni za Strategiju

Analiza postojećeg stanja i trendova pokretača promjena u okolišu, opterećenja okoliša te sastavnica i čimbenika u okolišu rezultirala je izdvajanjem postojećih okolišnih problema svih sastavnica i čimbenika u okolišu s aspekta područja primjene Strategije. Njima je istaknut značaj, lokacije, uzroci te poveznice s pokretačima promjena i opterećenjima okoliša. Okolišnim problemima se u okviru ove strateške procjene razmatra i analizira ublažavanje, i to mjerama poboljšanja stanja okoliša, s prijedlogom broja mjere iz Strategije u koju se propisuje ugraditi.

5 Okolišne značajke područja na koja provedba Strategije može značajno utjecati

Okolišne značajke područja na koja provedba Strategije može značajno utjecati opisane su u poglavlju *Postojeće stanje okoliša i mogući razvoj okoliša bez provedbe Strategije*, a u ovom se poglavlju izdvajaju i prikazuju sukladno preliminarno prepoznatim utjecajima kojima se na njih provedbom Strategije može vjerojatno značajnije utjecati.

Tablica 5.1 Okolišne značajke na koje provedba Strategije može značajno utjecati po sastavnicama okoliša i čimbenicima u okolišu

Sastavnica okoliša	Okolišna značajka	Utjecaj
Površinske i podzemne vode	Hidromorfološki elementi stanja vodnih tijela	Izgradnjom mini hidroelektrana i akumulacija/retencija na površinskim vodnim tijelima izmijenit će se postojeći hidrološki režim vodotoka, narušiti kontinuitet toka te promijeniti morfološki uvjeti u vodotoku. Izgradnjom akumulacija također se potencijalno može negativno utjecati na indeks korištenja voda.
Bioraznolikost	Rijetki i ugroženi stanišni tipovi Flora i fauna vlažnih staništa Fauna vodotoka	Realizacijom predviđenih aktivnosti moguće je zauzimanje staništa i gubitak dijela rijetkih i ugroženih stanišnih tipova te potencijalno narušavanje stabilnosti populacije ugrožene flore i faune kroz smanjivanje životnog prostora. Realizacijom hidrotehničkih građevina dolazi do zauzimanja ili degradiranja vlažnih (npr. tršćaci, mezofilne livade košanice) i vodenih staništa uslijed hidromorfoloških promjena što posredno utječe i na prisutne biljne i životinjske vrste, s najizraženijim negativnim utjecajem na faunu vodotoka i to realizacijom akumulacija Kamenska i Šumetlica.
Tlo i poljoprivredno zemljište	Struktura tla Površina P1 i P2 zemljišta	Izgradnjom sustava navodnjavanja pozitivno će se djelovati na strukturu tla (fizikalne, kemijske i biološke karakteristike) budući da poljoprivredne kulture neće ovisiti o vremenskim prilikama te će se smanjiti upotreba agrokemikalija, a posredno i onečišćenje tla. Realizacijom linijskih infrastrukturnih zahvata i hidrotehničkih građevina može doći do prenamjene P1 i P2 bonitetne vrijednosti zemljišta, ukoliko će navedene aktivnosti biti smještene na takvim tlima te

		će se tako trajno izgubiti njihova proizvodna vrijednost i funkcija.
Krajobrazne karakteristike	Promjena prirodnih, kulturnih (antropogenih) i vizualno-doživljenih karakteristika krajobraza	Gradnja novih objekata u prostoru generira negativan utjecaj na krajobrazne karakteristike. Jačina utjecaja ovisit će o vrsti zahvata te o prostornom kontekstu odnosno o izraženosti kvaliteta krajobraza u promatranom području.

Čimbenici u okolišu	Okolišna značajka	Utjecaj
Šume i šumarstvo	Općekorisne funkcije šuma Stabilnost šumskog ekosustava	Realizacijom linijske infrastrukture i hidrotehničkih građevina na području šuma doći će do smanjenja općekorisnih funkcija šuma (posebice zaštitnih) te potencijalnog narušavanja stabilnosti šumskog ekosustava, što se potom negativno odražava i na ostale elemente ekosustava.
Kulturno-povijesna baština	Arheološka baština Graditeljska baština Kulturni krajobraz	Promjene koje razvojne mjere unose u prostor dvojako djeluju na kulturna dobra. Pozitivna promjena očekuje se kroz obnovu i novu namjenu kulturnih dobara, a u svrhu održivog kulturnog turizma. Negativne promjene moguće su uslijed gradnje infrastrukturnih i drugih zahvata u neposrednoj blizini objekata kulturnog dobra, a čija jačina utjecaja ovisi o njihovoj međusobnoj udaljenosti.

6 Ciljevi zaštite okoliša uspostavljeni po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma, koji se odnose na Strategiju

Konvencije i protokoli su međunarodni ugovori čije odredbe potpisnice dokumenata moraju poštivati. Njihovim ratificiranjem države se formalno obvezuju na provedbu odredbi, zakonom i u praksi.

Prikaz ciljeva zaštite okoliša uspostavljenih po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma, svrha i ciljevi tih dokumenata te usporedba njihovih ciljeva sa ciljevima predmetne Strategije dana je za sljedeće dokumente:

- Konvencija o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša Aarhus (1998) (NN – MU 10/01),
- Protokol o strateškoj procjeni okoliša Kijev (2003) (NN-MU 3/10.)
- Stockholmska konvencija o postojanim organskim onečišćujućim tvarima Stockholm (2001) (NN-MU 011/2006)
- Okvirna konvencija UN o klimatskim promjenama (UNFCCC, 1992) (NN-MU 02/96)
- Konvencija o biološkoj raznolikosti, Rio de Janeiro (1992.) (NN-MU 6/96)
- Konvencija o europskim krajobrazima Firenze (2000) (NN-MU 12/02)
- Konvencija o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine, UNESCO (1972.) (NN-MU 12/93).

7 Utjecaji Strategije na okoliš

7.1 Metodologija procjene utjecaja

Sukladno metodološkim preporukama za izradu strateških studija koje analiziraju strategije, planove i programe predloženim u okviru projekta IPA 2010 „Jačanje kapaciteta za provedbu strateške procjene utjecaja na okoliš na regionalnoj i lokalnoj razini“ iz 2014. godine, procjena utjecaja Strategije na okoliš izvršena je putem odabira strateških ciljeva:

- Očuvati I. kategoriju kvalitete zraka
- Očuvati dobro ukupno stanje vodnih tijela
- Osigurati održivo upravljanje ugroženih i rijetkih staništa i ekoloških procesa o kojima ovise
- Očuvati i održivo koristiti kulturnu baštinu
- Održivo koristiti tlo, poljoprivredno i šumsko zemljište
- Očuvati kvalitetu krajobrazu
- Osigurati dobru kvalitetu života stanovništva u naseljima Županije

Iz njihova odabira vidljivo je da je glavna metodološka smjernica za procjenu utjecaja analiza prihvatljivosti mjera koje predlaže Strategija u odnosu na relevantne okolišne sastavnice ili čimbenike i njihove značajke.

Utjecaji Strategije na sastavnice okoliša i ostale čimbenike u okolišu procjenjuju se metodom ekspertne prosudbe temeljem dostupnih postojećih podataka o karakteristikama aktivnosti mjera Strategije te dostupne nacionalne i međunarodne znanstveno-stručne literature o mogućim utjecajima pojedinih obilježja planiranih aktivnosti.

Prilikom analize procjene utjecaja na sastavnice okoliša i ostale čimbenike u okolišu koriste se sljedeće kategorije utjecaja koje služe za detaljnije definiranje vrste i opsega pojedinačnih utjecaja:

- prema značajnosti: pozitivan, neutralan, umjereno negativan i značajno negativan utjecaj
- prema putu djelovanja: neposredan i posredan utjecaj
- prema vremenskom trajanju: kratkoročan, srednjoročan i dugoročan utjecaj
- prema ukupnom djelovanju: kumulativan i sinergijski utjecaj.

Ukupan značaj, put djelovanja i vremensko trajanje potencijalnih utjecaja mjera, njihovih pripadajućih aktivnosti te planiranih strateških projekata u Županiji u okviru Strategije analiziran je na temelju detaljnijih podataka o postojećem stanju sastavnica okoliša i čimbenika u okolišu te glavnih karakteristika aktivnosti i projekata.

Prilikom procjene utjecaja Strategije na okoliš polazi se od činjenice da će se provedbom aktivnosti mjera poštivati sve zakonske odredbe. Isto tako, za sve sastavnice okoliša i čimbenike u okolišu po principu predostrožnosti procijenjen je najgori mogući scenarij utjecaja s obzirom da se radi o strateškoj procjeni gdje unutar planiranih aktivnosti nije preciziran način izvedbe kao i točna lokacija provedbe. Stoga, takva procjena treba pomoći prilikom definiranja projektne razine kada će planirane aktivnosti biti definirane u formi zahvata za koje će se provoditi procjena ili ocjena o potrebi procjene utjecaja na okoliš i ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu.

Procijenjena su i moguća opterećenja koje provedba Strategija unosi ili pojačava, a čija je promjena identificirana kroz postupak procjene utjecaja na sastavnice okoliša i čimbenike u okolišu u kojima se generira i na koje moguće značajno utječe.

Utjecaji provedbe aktivnosti Strategije na okoliš obuhvaćaju i poglavlja procjene utjecaja klimatskih promjena na provedbu aktivnosti Strategije, procjene utjecaja u slučaju nekontroliranog događaja, prekogranične utjecaje te kumulativnu i sinergijsku procjenu utjecaja na okoliš.

Županijski strateški projekti za razdoblje do kraja 2020. godine koji imaju sve važeće dozvole za gradnju, neće biti razmatrani prilikom pojedinačne procjene utjecaja na sastavnice i čimbenike u okolišu, ali će se razmatrati kod kumulativne procjene utjecaja.

Svaka sastavnica okoliša i čimbenik u okolišu koristi specifičnu metodologiju procjene utjecaja s obzirom na svoje karakteristične elemente i značajke.

7.2 Sažetak analize utjecaja aktivnosti mjera Strategije

Sve aktivnosti sadržane u mjerama Strategije koje podrazumijevaju izgradnju ili rekonstrukciju infrastrukturnih sustava ili objekata jesu intervencije u prostor u vidu njegova zauzimanja i generiranja negativnog utjecaja fragmentacije, gubitka ili narušavanja vrijednih okolišnih značajki pojedinih sastavnica i čimbenika u okolišu, poput ciljeva očuvanja zaštićenih područja, stanja vodnih tijela, bioraznolikosti, šumskih područja, poljoprivrednog zemljišta ili krajobraznih karakteristika. Navedene intervencije potencijalno mogu emitirati nova opterećenja u okoliš, poput onečišćujućih tvari u različitom stanju, kojima mogu potencijalno generirati pritiske na sastavnice i čimbenike u okolišu.

Značajnost promjene koju uzrokuju aktivnosti gradnje infrastrukturnih sustava te objekata različite namjene, na strateškoj razini nije moguće precizno definirati, budući da ovisi o prostornom kontekstu lokacije istih kao i njihovim obilježjima.

Mnogim aktivnostima mjera Strategije se inicijalno doprinosi ostvarivanju strateških ciljeva zaštite okoliša, poput uklanjanja izvora onečišćenja provedbom aktivnosti kao što su izgradnja kanalizacije i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, ali i sanacijom divljih odlagališta što će doprinijeti smanjenju postojećeg pritiska na stanje okolišnih značajki pojedinih sastavnica i čimbenika u okolišu. Brojne planirane aktivnosti Strategije koje utječu na razvitak bolje svijesti o prirodnim vrijednostima Županije i važnosti očuvanja istih, kao i korištenje obnovljivih izvora energije te poticanje ekološki prihvatljivog razvoja posredno doprinose ostvarenju postavljenih strateških ciljeva zaštite okoliša. Strateški ciljevi zaštite okoliša ostvaruju se kroz aktivnosti mjera koje zagovaraju očuvanje i razvitak kulturne baštine (obnova i rekonstrukcija kulturne baštine, poboljšanje sustava upravljanja te razvoj kulturnog turizma), sanaciju degradiranih krajobraza te ponovno korištenje postojećih neodržavanih objekata, tzv. brownfield područja, kroz njihovu novu namjenu i funkciju što ukupno doprinosi kvaliteti prostora te se neposredno odražava i na vizualno-doživljajne elemente krajobraza. Pojedine mjere propisane Strategijom prepoznate su i kao mjere ublažavanja i prilagodbe klimatskim promjenama što dakako poboljšava kvalitetu života stanovništva koje obitava u poplavama ugroženim područjima. Boljoj kvaliteti života te demografskoj obnovi Županije doprinose aktivnosti mjera kojima se želi povećati konkurentnost poljoprivrede u Županiji sa ciljem razvoja na održiv način. To podrazumijeva također i održivo korištenje poljoprivrednog zemljišta kako bi se zaštitilo tlo kao jedan od prirodnih resursa. Komercijalizacija zemljišta, sustavi za navodnjavanje, potpore za mlade poljoprivrednike te promoviranje poljoprivrednih proizvoda su aktivnosti u svrhu olakšane i isplativije poljoprivredne proizvodnje. Unaprjeđenje prometne, društvene infrastrukture i usluga važna su komponenta društvenog standarda zajednice koja značajno utječe na podizanje obrazovnog, zdravstvenog i kulturnog standarda te, uz njihovu dostupnost, i na ukupnu kvalitetu života svih društvenih skupina. Jačanjem poticajnog poslovnog i investicijskog okruženja u gospodarskom sektoru stvorit će se veće dodane vrijednosti u proizvodnji te učinkovitije poslovanje, a očuvat će se postojeća i stvoriti veća mogućnost za zapošljavanje. Sve navedeno, u konačnici, ima potencijal sinergijski utjecati na socio-ekonomske pokazatelje Županije.

7.3 Utjecaj klimatskih promjena na provedbu Strategije

Mjera Strategije koje uključuju aktivnosti na koje bi klimatske promjene mogle utjecati su:

- Mjera M 1.2.1. Unaprjeđenje kvalitete života u ruralnom području

Mjera ima za cilj poticanje poljoprivrede, sektora koji je izravno izložen klimatskim promjenama. Najizglednije posljedice klimatskih promjena očitovat će se u smanjenju prinosa poljoprivrednih kultura kao i bržem razmnožavanju i širenju biljnih bolesti, što za posljedicu ima povećanu upotrebu pesticida. To se posebno odnosi na autohtone sorte koje nisu prilagođene novonastalim klimatskim uvjetima. Sektor šumarstva i bioraznolikosti također je pogođen posljedicama klimatskih promjena. Porast temperature i smanjenje količine oborine te produljenje sušnih razdoblja dovode do pojave sušenja šuma, invazivnih stranih vrsta kao i do veće učestalosti i dulje sezone šumskih požara.

- Mjera M 1.3.2. Povećanje energetske učinkovitosti i korištenje alternativnih izvora energije

U sektoru energetike očekuje se smanjenje proizvodnje električne energije u hidroelektranama zbog smanjenja srednje godišnje količine oborina, povećanje potrošnje toplinske energije za potrebe hlađenja zbog povećanja srednje temperature

zraka, smanjenje proizvodnje energije u termoelektranama radi nedovoljno učinkovitog hlađenja postrojenja zbog smanjenja srednje godišnje količine oborina, oštećenje energetskih postrojenja i infrastrukture zbog ekstremnih vremenskih događaja – ledolomi, poplave, orkanski vjetrovi, šumski požari.

- Mjera M 2.2.1. Razvoj ostale infrastrukture prema potrebama lokalne i regionalne zajednice
- M 2.2.2. Pružanje podrške područjima s razvojnim posebnostima, osobito ruralnim te demografski ugroženim

Razvoj infrastrukturne mreže u određenoj je mjeri pod utjecajem klimatskih promjena s obzirom na to da će njihova raspodjela i intenziteti utjecati na svu izgrađenu infrastrukturu. Vodna infrastruktura pod izravnim je utjecajem klimatskih promjena koje donose povećanje temperature i smanjenje srednje godišnje količine oborine, ali i intenziviranje i učestalost kratkotrajnih jakih oborina što za posljedicu ima smanjenje vodnih zaliha te pojave poplava posebno u urbanim područjima i riječnim slivovima.

8 Razumna alternativa

Strategijom je na području Županije prepoznat pritisak poplava kako i upitna učinkovitost dosadašnje obrane. Razvoj naselja i gospodarstva na poplavnim područjima, smanjivanje prirodnog zadržavanja vode korištenjem zemljišta te klimatske promjene doprinose povećanju vjerojatnosti pojave poplava i njihovim štetnim učincima. Sa ciljem ublažavanja njihovih posljedica i preventivnog djelovanja, u okviru Mjere 2.2.1. predviđene su aktivnosti koje se odnose na zaštitu od poplava.

Međunarodne smjernice i EU direktive s područja zaštite prirode, upravljanja vodama i obrane od poplava naglašavaju usklađeno upravljanje vodom, zemljištem i povezanim prirodnim dobrima na pravedan način bez ugrožavanja ključnih ekoloških sustava. Stoga su kao prijedog Studije obrazložene moguća rješenja sa ciljem omogućavanja odabira onog rješenja koje će prilikom planiranja zadovoljiti funkciju zaštite od poplava, a najmanje utjecati na ekosustav vodotoka i okolnog područja.

Regulacija vodotoka realizacijom akumulacija i/ili retencija može imati dalekosežne posljedice na vodni režim, staništa i vrste koje ga naseljavaju i to u vidu promjene uzdužne povezanosti, stanišnih uvjeta (brzina toka, sediment i dr.), dinamike vodotoka. Naime, smanjena ili potpuno prekinuta povezanost vodotoka koja nastaje izgradnjom poprečnih građevina na vodotocima dovodi do fragmentacije staništa, smanjenog ili potpunog gubitka protoka gena, smanjenja populacija, a zatvaranje pojedine dionice rijeke uzrokuje smanjenje brzine toka, akumuliranje sitnog sedimenta te promjenu kemijskih svojstava vodenog medija. Promjena stanišnih uvjeta se izravno odražava na cjelokupnu faunu vodotoka.

Iako akumulacije i retencije imaju sličan učinak na bioraznolikost, postoji i izvjesna razlika među njima, a koja se ponajviše očituje u namjeni i periodu akumuliranja vode. Naime, u akumulaciji se voda zadržava tokom cijele godine jer se osim obrane od poplava „viškovi“ vode koriste i u druge svrhe (navodnjavanje, pokretanje turbina hidroelektrana), ali se onemogućava povratak znatnog dijela vode u prirodna staništa. Retencijama je pak primarna svrha zaštita od poplava i voda se zadržava samo tijekom perioda opasnosti, a zatim se ispušta u prirodne tokove. Upravo ova razlika između akumulacija i retencija daje prednost retencijama u aspektu zaštite prirodnih vrijednosti jer se zadržavanjem vodenih masa u periodu visokih vodostaja bitno manje mijenjaju stanišni uvjeti nego ujezerivanjem nekog područja, što se osobito odnosi na brze prirodne tokove.

Stoga je najveću prednost u obrani od poplava potrebno dati prirodnim retencijama kroz zadržavanje i/ili unapređenje prirodnih procesa u njima i time očuvanja i poboljšanja sposobnosti zadržavanja vode u tlu i vodonosnicima. Naime, ekosustavi močvara, poplavnih šuma i vlažnih travnjaka svojim svojstvima omogućuju ublažavanje ekstremnih meteoroloških i hidroloških pojava jer zadržavaju vode i usporavaju vodne valove tijekom poplava, a u isto vrijeme zadržavaju funkciju adekvatnog staništa za veliki broj ugroženih vrsta flore i faune. Primjerice, očuvani pašnjaci uz rijeke, izuzetno su značajni za biološku raznolikost dok njihovo zaraštavanje, zbog nestanka ekstenzivnog stočarstva, smanjuje propusnu moć prostora uz korita i ugrožava učinkovitost i sigurnost nasipa.

Studija ne obrađuje druga moguća rješenja, budući da Strategija, kao polazni dokument koji je predmet strateške procjene utjecaja na okoliš, za svoje ciljeve unutar kojih su raspoređeni prioriteta i mjere, ne predviđa više mogućnosti za ostvarivanje definiranih ciljeva.

9 Mjere zaštite okoliša

Mjere zaštite okoliša predložene su na temelju analize postojećeg stanja i analize mogućih utjecaja na sastavnice i čimbenike u okolišu realizacijom predmetne Strategije. Obuhvaćaju prijedloge mjera poboljšanja stanja okoliša za rješavanje prepoznatih okolišnih problema, s prijedlogom broja mjere iz Strategije u koju se propisuje ugraditi te mjera ublažavanja utjecaja provedbe Strategije na sastavnice i čimbenike u okolišu koje se propisuju za umanjivanje potencijalnih negativnih utjecaja na okoliš pri realizaciji aktivnosti iz mjera Strategije.

9.1 Mjere poboljšanja stanja okoliša

Sastavnica i čimbenik u okolišu	Okolišni problem	Mjera	Mjera Strategije
Zaštićena područja prirode	Otežano upravljanje zaštićenim područjima prirode zbog nepostojanja planova upravljanja	<i>Izraditi Planove upravljanja zaštićenim područjima za Značajni krajobraz Sovsko jezero te Spomenike parkovne arhitekture Trenkovo-park oko dvorca, Lipik-lječilišni park i Kutjevo-park oko dvorca.</i>	M 1.3.1. Zaštite okoliša i prirode
Bioraznolikost Zaštićena područja prirode Divljač i lovstvo	Krivolov	<i>Ojačati mehanizme suzbijanja krivolova radi osiguravanja zaštite divljači i ostalih divljih vrsta (edukacije, unaprjeđenje lovučuvarske službe)</i>	M 1.3.1. Zaštite okoliša i prirode
	Pritisak invazivnih vrsta	<i>Poticati edukaciju javnosti o invazivnim vrstama</i>	M 1.3.1. Zaštite okoliša i prirode
Tlo i poljoprivredno zemljište	Erozija tla	<i>Izraditi kartu erozije za područje Županije</i>	M 1.3.1. Zaštite okoliša i prirode
	Nedostatak podataka o onečišćenosti tla	<i>Provoditi sustavna mjerenja kontrole kvalitete tla</i>	
Šume i šumarstvo Kvaliteta zraka i klimatska obilježja	Dulja sezona šumskih požara Sušenje šuma Pomicanje fenoloških faza šumskog drveća Povećana vjerojatnost pojave ekstremnih vremenskih uvjeta	<i>Identificirati vrste i provenijencije šumskog drveća koje su genetski najbolje prilagođene utjecaju klimatskih promjena, a od gospodarske su važnosti.</i>	M 1.3.1. Zaštite okoliša i prirode
Krajobrazne karakteristike	Narušavanje prirodnih, kulturnih (antropogenih) i vizualno-doživljajnih karakteristika krajobraza neusklađenom urbanizacijom, infrastrukturnim zahvatima te intenzivnom poljoprivredom	<i>Izraditi Krajobraznu osnovu PSŽ</i>	M 1.3.1. Zaštite okoliša i prirode
Kulturno-povijesna baština	Nepostojanje modela upravljanja kulturnom baštinom (Strateški dokumenti) zbog čega nema njihovog sustavnog održavanja i korištenja	<i>Izraditi Strateški plan upravljanja kulturno – povijesnom baštinom na razini županije koji će u obzir uzeti održivo gospodarenje kulturnim dobrima.</i>	M 2.1.3. Poticanje razvoja kulture

Kvaliteta života stanovništva	Nepostojanje strateških razvojnih dokumenta iz područja turizma Neorganizirana turistička ponuda Depopulacija uzrokovana velikom emigracijom, posebice mladih, najproduktivnijih i radno sposobnih dobnih skupina	Izraditi Strategiju razvoja održivog turizma Izraditi Strategiju razvoja ljudskih potencijala	M 3.1.1. Provođenje procesa planiranja, provedbe i praćenja provedbe te vrednovanja razvojnih strateških dokumenata te upravljanje projektima
-------------------------------	---	--	---

9.2 Mjere ublažavanja utjecaja provedbe Strategije na sastavnice okoliša i čimbenike u okolišu

Sastavnica okoliša i čimbenici u okolišu	Mjera i aktivnost iz Strategije	Utjecaj	Mjera zaštite
Bioraznolikost, Divljač i lovstvo	M 1.2.1. Podupirati i inzistirati na provođenju komasacije te sređivanju i usklađivanju katastra i gruntovnice	Stvaranje velikih poljoprivrednih zemljišta s monokulturama dovodi do smanjenja broja divljih vrsta.	<i>U što većoj mjeri očuvati ekološki značajne dijelove na poljoprivrednim površinama.</i>
Bioraznolikost, Divljač i lovstvo	M 1.3.2. Izgradnja 10 mini hidroelektrana na području Županije na rijekama Orljavi i Brzaji	Zauzimanje površine očuvanih staništa u Županiji.	<i>Aktivnosti obrane od poplava, izgradnje sustava za navodnjavanje te korištenja obnovljivih izvora energije (u vidu izgradnje HE) uskladiti s uvjetima očuvanja prirodnih staništa i planirati na način da se omogući migracija divljih vrsta u vodotocima.</i>
	M 2.2.1. Izgradnja sustava navodnjavanja Orjlava – Londža Izgradnja akumulacija i retencija po potrebi te izgradnja akumulacija Kamenska Provođenje zaštite od poplava na svim vodotocima	Promjena hidromorfoloških uvjeta rijeka te posljedično utjecaj na vodenu floru i faunu te okolna staništa.	<i>Prilikom planiranja novih hidrotehničkih građevina prednost dati retencijama, s naglaskom na prirodne.</i> <i>Planiranu akumulaciju Kamenska u daljnjim fazama razvoja projekta definirati kao zaštitnu hidrotehničku građevinu na najmanjoj funkcionalnoj razini uz omogućavanje kontinuiranog protoka i adekvatne povezanosti vodotoka koji će zadovoljiti specifične ekološke potrebe ugroženih vrsta.</i> <i>Akumulaciju Kamenska planirati na način da se omogući adekvatan vodni režim koji neće dovesti do narušavanja ugroženih i rijetkih livadnih staništa nizvodno uz rijeku Orjlavu.</i>
	M 1.2.1. Izgradnja infrastrukture za preradu i skladištenje poljoprivrednih proizvoda te komunalne infrastrukture	Fragmentacija staništa i sprječavanje migracije terestričkih životinja.	<i>Prilikom planiranja linijske infrastrukture izbjegavati površine šumskih staništa, osobito manjih šumskih sastojina.</i>

Sastavnica okoliša i čimbenici u okolišu	Mjera i aktivnost iz Strategije	Utjecaj	Mjera zaštite
	M 2.2.1. Spojna cesta Pakrac – Lipik – autocesta A3 (Lipovljani) Brza cesta Požega - autoput A3 - izlaz Godinjak Brze ceste na području PSŽ te ostala prometna infrastruktura	Fragmentacija lovnoproduktivnih površina te povećana mogućnost kolizije divljači s vozilima.	<i>Prilikom planiranja prometne infrastrukture omogućiti adekvatnu propusnost prometnica za divlje vrste.</i>
Šume i šumarstvo	M 1.2.1. Unaprjeđenje komunalne i prometne infrastrukture M 2.2.1., M 2.2.2. Izgradnja linijske infrastrukture (prometnice, dalekovod, plinovod i sl.)	Prenamjena i fragmentacija šuma i šumskog zemljišta te narušavanje stabilnosti šumskog ekosustava.	<i>Ukoliko se izgradnja linijske infrastrukture (prometnice, plinovodi, dalekovodi i sl.) planira provoditi na šumskom zemljištu potrebno je maksimalno koristiti postojeće infrastrukturne koridore, izbjeći dodatnu fragmentaciju manjih šumskih kompleksa i narušavanje zaštitnih funkcija šuma (protuerozijska, vodozaštitna), posebice zaštitnih šuma i šuma posebne namjene.</i>
	M 1.2.1. Realizacija prateće hidrotehničke infrastrukture za potrebe navodnjavanja (npr. akumulacije) M 2.2.1. Izgradnja akumulacija i retencija gdje se za to pokaže potreba	Prenamjena šuma i šumskog zemljišta, odnosno smanjenje gospodarskih vrijednosti te općekorisnih funkcija šuma.	<i>Ukoliko iz tehničkih razloga nije moguće planirati akumulacije i retencije izvan šumskog područja, potrebno je iste realizirati uz izbjegavanje narušavanja karakteristika zaštitnih šuma te šuma posebne namjene.</i>
Tlo i poljoprivredno zemljište	M 2.2.1. Prometnice lokalnog i regionalnog karaktera	Prenamjena i fragmentacija P1 i P2 zemljišta.	<i>Prilikom realizacije planiranih aktivnosti osigurati da se prilikom određivanja trasa cesta u što manjoj mjeri zauzimaju i presijecaju P1 i P2 bonitetne klase zemljišta.</i>
	M 1.3.2. Izgradnja 10 bioplinskih postrojenja		<i>Potrebno je izbjegavati planiranje poligonskih zahvata na P1 i P2 poljoprivrednom zemljištu.</i>
Površinske i podzemne vode	M 1.3.2. Izgradnja 10 mini hidroelektrana na području Županije na rijekama Orljavi i Brzaji M 2.2.1. Izgradnja akumulacija i retencija gdje se za to pokaže potreba	Promjena hidromorfoloških elementa vodnih tijela: hidrološki režim, kontinuitet toka, morfološki uvjeti i indeks korištenja.	<i>U daljnjim fazama razrade projekata hidrotehničkih građevina osigurati da ne dođe do značajnog narušavanja hidromorfoloških elementa vodnog tijela, u skladu s Uredbom o standardu kakvoće voda i Zakonom o vodama, što je potrebno potvrditi odgovarajućim analizama.</i>

Sastavnica okoliša i čimbenici u okolišu	Mjera i aktivnost iz Strategije	Utjecaj	Mjera zaštite
	M 1.2.1. Izgradnja sustava javnog navodnjavanja M 2.2.1. Sustav navodnjavanja Orjava-Lonžda	Onečišćenje vodnih tijela tvarima iz poljoprivredne proizvodnje.	<i>Poticati edukaciju korisnika sredstava za zaštitu bilja i biocidnih pripravaka kako bi njihovo korištenje bilo što stručnije i racionalnije.</i> <i>Organizirati edukacijske radionice i seminare te informirati poljoprivrednike o pravilnoj primjeni agrotehničkih mjera.</i>
Krajobrazne karakteristike	M 1.1.1., M 1.1.2., M 1.1.4., M 1.2.1., M 1.2.2., M 2.1.1., M 2.1.2., M 2.1.3., M 2.2.1., M 2.2.2. Aktivnosti gradnje novih elemenata	Promjena krajobraznih karakteristika područja zauzimanjem prostora i stvaranjem novih elemenata.	<i>U daljnjim fazama razvoja uklopiti aktivnosti gradnje u postojeći krajobraz kroz projekte krajobraznog uređenja.</i>
Kulturno-povijesna baština	M 1.1.1., M 1.1.2., M 1.1.4., M 2.1.1., M 2.1.2. M 2.2.1., M 2.2.2. Aktivnosti gradnje novih elemenata	Moguća fizička promjena i/ili promjena prostornih obilježja pojedinačnog kulturnog dobra te moguće narušavanje vizualnog integriteta.	<i>Ishoditi mišljenje nadležnog konzervatorskog odjela za sve aktivnosti koje uključuju rekonstrukciju kulturnih dobra te za ona koja se nalaze u neposrednom i posrednom utjecaju u odnosu na aktivnosti gradnje novih objekata.</i>

10 Praćenje stanja okoliša

Sukladno članku 20. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš, program praćenja stanja okoliša u odnosu na provedbu Strategije, sastavni je dio Strategije.

U ovom slučaju, Studija propisuje dodatne mjere zaštite okoliša, odnosno uvjete za okolišno prihvatljivo provođenje Strategije.

Odredbama za provođenje važećeg Prostornog plana Požeško-slavonske županije (Odredbe za provođenje, Naslov 11.4, članak 374. do članak 388.) definirana su područja i lokaliteti za istraživanje i praćenje pojava i procesa u prostoru te se stoga ne predviđa uspostava novog programa praćenja stanja okoliša.

Praćenje stanja okoliša propisat će se za svaku aktivnost u prostoru i to na razini procjene utjecaja zahvata na okoliš/ocjene o prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu definirajući:

- indikatore praćenja stanja okoliša te način njihovog praćenja
- subjekt nadležan za praćenje stanja, i
- vremenski okvir praćenja stanja okoliša.

11 Zaključci Studije

Ostvarenju vizije strateškog razvoja Požeško-slavonske županije za razdoblje do kraja 2020. doprinose tri cilja.

Cilj 1 ima tri prioriteta i deset mjera koje su usmjerene prema stvaranju konkurentnijeg gospodarstva, povećanju zaposlenosti, unaprjeđenju kvalitete života ruralnog područja, razvoju selektivnih oblika kontinentalnog turizma, očuvanju okoliša i prirode kao jednih od glavnih razvojnih resursa i nositelja identiteta područja Požeško-slavonske županije.

Cilj 2 ima dva prioriteta i šest mjera kojima se omogućuje unaprjeđenje sektora odgoja, obrazovanja i sporta, zdravstvene i socijalne skrbi, kulture te civilnog društva u izgradnji socijalno pravednog, održivog te ekološki osviještenog društva. Isto tako, ciljem se nastoji osigurati modernizacija cestovne i željezničke infrastrukture te veća pokrivenost Županije javnim prijevozom, bolji sustav opskrbe električnom energijom, plinom te moderan, integriran, učinkovit i održiv sustav vodoopskrbe, obrade i pročišćavanja otpadnih voda i zbrinjavanja otpada te rješavanje problema poplava.

Cilj 3 ima dva prioriteta i četiri mjere kojima se nastoji ostvariti poboljšanja institucionalnih kapaciteta u sustavu javne uprave i veća učinkovitost pružanja usluga građanima, veća efikasnost upravljanja javnom imovinom i prihodima te očuvanje tradicijske vrijednosti i stavljanje istih u funkciju nositelja slavonskog identiteta na području Županije kroz turizam i druge aktivnosti te tako unaprijediti lokalno gospodarstvo, uključujući multikulturalizam kao jednu važnu odrednicu.

Strategijom je definirano 18 projekata koji su ocijenjeni strateškima s obzirom na njihov očekivani doprinos razvoju Požeško-slavonske županije.

Ključna slabost i prijetnja daljnjem razvoju Požeško-slavonske županije je nepovoljna demografska slika koja, osim negativnog ukupnog kretanja stanovnika (uključuje pojačani trend emigracije te prirodne depopulacije), ima nepovoljnu biološku, obrazovnu te ekonomsku strukturu stanovništva. Ovi su trendovi posebno vidljivi u ruralnim područjima. Težnja i svrha ciljeva, prioriteta i mjera predmetne Strategije je omogućiti zaustavljanje iseljavanja te osigurati demografsku stabilnost Požeško-slavonske županije.

Utjecaji mjera Strategije na sastavnice okoliša i ostale čimbenike u okolišu procijenjeni su metodom ekspertne prosudbe temeljem dostupnih postojećih podataka o karakteristikama aktivnosti mjera Strategije te dostupne nacionalne i međunarodne znanstveno-stručne literature o mogućim utjecajima pojedinih obilježja planiranih aktivnosti i to prema: značajnosti, putu djelovanja, vremenskom trajanju, ukupnom djelovanju i području dostizanja.

Studijom strateške procjene utjecaja Strategije na okoliš definirani su strateški ciljevi zaštite okoliša koji izražavaju željenu promjenu ili nastavak održavanja očuvanosti i stanja sastavnica okoliša i čimbenika u okolišu. Analizom procjene utjecaja se promatra doprinose li ciljevi, prioriteti i mjere Strategije postizanju odabranih strateških ciljeva zaštite okoliša ili ne.

Poštujući načelo predostrožnosti, za prepoznate negativne utjecaje popisane su mjere zaštite i ublažavanja provedbe mjera Strategije na okoliš, a kojima se ujedno djeluje u smjeru postizanja strateških ciljeva zaštite okoliša. Isto tako, prepoznatim okolišnim problemima, a u okviru svojih zakonskih mogućnosti, Studijom su propisane mjere poboljšanja stanja okoliša.

Preporuča se propisane mjere zaštite okoliša ugraditi u Strategiju kako bi njena provedba bila okolišno prihvatljiva.

Sukladno svemu navedenom, može se zaključiti da ukoliko se propisane mjere zaštite okoliša budu poštivale, provedba Strategije se može smatrati usuglašenom s načelima zaštite prirode i okoliša odnosno **postavljeni strateški ciljevi zaštite okoliša mogu se smatrati ostvarenim.**